

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

15 decembrie 2021

Colegiul Penal în următoarea componență:

președinte

judecători

mun. Chișinău

Nadejda TOMA

Liliana CATAN

Ion GUZUN

a examinat admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de adjunctul interimar al procurorului-șef în Procuratura UTA Găgăuzia, Bolgar Natalia, și partea vătămată Azman Serghei, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 17 august 2021, în cauza penală privind-o pe

PONOMARENCO Valentina XXXXX, născută
la XXXXX, domiciliată în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 21.07.2016-18.03.2021;

Instanța de apel: 19.05.2021-17.08.2021;

Instanța de recurs: 11.11.2021-15.12.2021.

Asupra recursului ordinar Colegiul Penal

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Comrat, sediul Centru, din 18 martie 2021 Ponomarenco Valentina a fost achitată de sub învinuirea săvârșirii infracțiunii prevăzute la art. 193 Cod penal pe motiv că fapta nu conține elementele infracțiunii.

2. Prima instanță a constatat că Ponomarenco Valentina *se învinuiește* că, în perioada lunilor aprilie-mai 2015, a distrus și strămutat bornele de hotar ale terenului de pământ, amplasat în or. Vulcănești, str. 50 ani de Octombrie, cu numărul cadastral XXXXX, cu suprafața totală de 0,0096 ha, ce aparține lui Azman Serghei și a instalat alte borne de hotar, construind o îngrădire pe linia nouă de hotar stabilită de ea, îngrădind dreptul de proprietate a lui Azman Serghei.

3. Apeluri împotriva sentinței au declarat acuzatorul de stat Bolgar Natalia și partea vătămată Azman Serghei.

3.1. Procurorul, prin apelul declarat a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie încetat procesul penal intentat în baza art. 193 Cod penal în privința lui Ponomarenco Valentina pe motiv că fapta constituie contravenție, recunoașterea acesteia vinovată de săvârșirea contravenției prevăzute de art. 335 Cod contravențional și în legătură cu intervenirea termenului de prescripție să fie liberată de răspundere contravențională.

În susținerea cerințelor, apelantul a indicat că prima instanță greșit a apreciat probele administrate, or inculpata a recunoscut fapta de samavolnicie.

3.2. Partea vătămată prin apelul declarat a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri prin care Ponomarenco Valentina să fie recunoscută vinovată în comiterea infracțiunii prevăzută de art. 193 Cod penal și a admite acțiunea civilă, deoarece:

- acuzarea nu a prezentat probe ce ar confirma că procurorul Bolgar Natalia era în drept să semneze ordonanța de renunțare la învinuire;

- prima instanță nu a dat apreciere juridică corectă probelor administrate, or inculpata a făcut declarații ce nu corespund realității, iar cele declarate de partea vătămată și-au găsit confirmare prin declarațiile martorilor și celelalte materiale colectate și administrate de acuzare. Astfel, din probele administrate și cercetate și-a găsit confirmare faptul că semne de hotar erau și că inculpata, pretinzând ilegal că proprietatea îi aparține, a strămutat și distrus bornele de hotar, îngrădind dreptul de proprietate a lui Azman Serghei.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 17 august 2021 au fost respinse ca nefondate apelurile și menținută sentința.

4.1. Pentru a hotărî astfel, instanța de apel a statuat că prima instanță a dat apreciere justă probelor administrate, concluzia de achitare a lui Ponomarenco Valentina fiind una legală și întemeiată.

Colegiul penal a constatat că, prin apelul declarat acuzarea de fapt a renunțat la învinuirea adusă lui Ponomarenco Valentina, o dată cu solicitarea încadrării acțiunilor acesteia în baza art. 335 Cod Contravențional, fapt ce fundamentează concluzia că în acțiunile inculpatei nu se întrunesc elementele infracțiunii.

Totodată, instanța de apel a statuat că, acțiunile lui Ponomarenco Valentina sub formă de executare a lucrărilor de construcție pentru instalarea gardului fără documente de autorizație în lunile aprilie-mai 2015, au fost apreciate prin hotărârea Judecătoriei Vulcănești din 27.04.2016 (*f.d. 175, vol. I*).

Luând în considerare cele expuse mai sus, instanța de apel a concluzionat că, în speță, există deja o soluție privind acțiunile inculpatei, iar ultima nu poate fi trasă repetat la răspundere pentru una și aceeași faptă.

Subsidiar, instanța de apel a menționat și faptul că, contrar celor indicate în apelul părții vătămate, martorii Gheorghieș Fiodor și Jantuan Iustina au declarat că nu dispun de date referitoare la acțiunile de distrugere sau strămutare a bornelor de hotar.

Cu referire la argumentele părții vătămate, precum că procurorul apelant nu era în drept să renunțe la învinuire, Colegiul penal a concluzionat că aceste afirmații sunt contrare materialelor cauzei și anume dispoziției nr. 1 din 18.02.2021 a adjunctului-interimar al procurorului Procuraturii UTA Găgăuzia Cîlicic V. prin care a fost ordonată participarea la examinarea prezentei cauze penale adjunctului-interimar al procurorului principal al Procuraturii UTA Găgăuzia (sediul Centru) Bolgar Natalia, cu impunerea împuternicirilor prevăzute de art. 53 Cod de procedură penală (*f.d. 203, vol. II*).

Eroarea materială cuprinsă în textul sentinței cu referire la numele procurorului ce a semnat ordonanța din 18 februarie 2021 (Vlah A.), nu constituie temei pentru casarea sentinței, deoarece aceasta poate fi corectată de către instanța de judecată, în conformitate cu art. 249 Cod de procedură penală.

Cât privește acțiunea civilă, aceasta nu poate fi admisă de vreme ce s-a adoptat

și se menține o sentință de achitare.

5. Recursuri ordinare declară adjunctul interimar al procurorului-șef în Procuratura UTA Găgăuzia, Bolgar Natalia și partea vătămată Azman Serghei.

5.1. Procurorul în susținerea recursului ordinar invocă:

- Ponomarenco Valentina a fost pusă sub învinuire pentru faptele comiterii infracțiunii prevăzute de art. 193 Cod penal, iar în cadrul examinării cauzei penale s-a constatat, că latura obiectivă a infracțiunii incriminate nu a fost întrunită, în legătură cu ce, în conformitate cu alin. (5) art. 320 Cod de procedură penală, acuzatorul de stat a emis ordonanța de renunțare la învinuire;

- în cadrul examinării cauzei penale, de către instanțele de judecată s-a constatat faptul că, inculpata în perioada aprilie-mai 2015 a instalat, fără autorizație, un gard pe terenul situat în or. Vulcănești, pe str. 50 ani Octombrie, teren ce aparține părții vătămate Azman Serghei, limitându-i dreptul de proprietate;

- acțiunile inculpatei Ponomarenco Valentina conțin semnele contravenției prevăzute la art. 335 Cod contravențional – samavolnicia, adică exercitarea în mod arbitrar a unui drept efectiv sau presupus prin încălcarea ordinii stabilite de legislație, dacă fapta nu constituie infracțiune, în legătură cu ce acuzatorul de stat și-a exprimat opinia că procesul penal urmează a fi încetat cu tragerea la răspundere contravențională;

- instanțele de judecată, la examinarea cauzei penale date și adoptarea deciziei au admis o eroare gravă de fapt și conform art. art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită admiterea recursului, casarea deciziei cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

5.2. Partea vătămată Azman Serghei în recursul ordinar declarat reiterează argumentele apelului și invocând prezența erorilor de drept prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală, solicită casarea sentinței și deciziei cu adoptarea unei noi hotărâri prin care Ponomarenco Valentina să fie recunoscută vinovată în comiterea infracțiunii prevăzută de art. 193 Cod penal și a admite acțiunea civilă.

6. Recurenții s-au conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și au declarat recursurile ordinare în termen.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate, în baza materialelor din dosar și raportate la argumentele recurenților, Colegiul Penal conchide asupra inadmisibilității acestora, apreciindu-le ca fiind vădit neîntemeiate.

Dispoziția art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, prevede că *instanța examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.*

Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, *instanța de recurs, se pronunță doar în limitele temeiurilor invocate în recurs.*

În sensul art. 427 Cod de procedură penală, *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel.* Erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Potrivit art. 429 alin. (1) Cod de procedură penală, *recursul trebuie să fie motivat.*

În corespundere cu art. 430 alin. (5) Cod de procedură penală, *cererea de recurs trebuie să conțină indicarea temeiurilor prevăzute în art. 427 și argumentarea ilegalității hotărârii atacate în acest sens.*

Art. 6 pct. 11¹) Cod de procedură penală stipulează că *eroare gravă de fapt reprezintă stabilirea eronată a faptelor, în existența sau inexistența lor, prin neluarea în considerare a probelor care le confirmau sau prin denaturarea conținutului acestora, iar aprecierea greșită a probelor nu reprezintă o eroare gravă de fapt.*

Sub acest aspect se reține că, recursul procurorului este fondat pe art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală – *instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței*, iar recursul părții vătămate – pe temeiurile art. 427 alin. (1) pct. 6), 12) Cod de procedură penală – *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.*

Cu toate acestea, în ambele recursuri ordinare nu este specificat, în raport cu relevanțele conținute în partea descriptivă a hotărârii contestate, asupra căror motive concrete din apel nu s-ar fi pronunțat instanța de apel, care ar fi erorile de drept și esența că motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, că acesta este expus neclar, că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, că instanța ar fi admis o eroare gravă de fapt, dar raportată la prevederile art. 6 pct. 11¹) Cod de procedură penală, care i-ar fi afectat soluția, că faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită, fiind omisă în totalitate argumentarea ilegalității hotărârii atacate în acest sens.

Astfel, în recursul ordinar al procurorului se face referire la conținutul prevederilor art. 414 și 417 Cod de procedură penală, pct. 22 Hotărârea Plenumului Curții Supreme de Justiție nr. 22 din 12 decembrie 2005, se enunță învinuirea adusă și interpretarea laturii obiective a componentei de infracțiune prevăzută de art. 193 Cod penal. Apoi, procurorul descrie o stare de fapt și de drept, cât privește contravenția prevăzută de art. 335 Cod contravențional.

În recursul ordinar al părții vătămate se face o trecere în revistă a probelor administrate în cauză și o interpretare a acestora.

Prin urmare, circumstanțele enunțate denotă că recursurile ordinare declarate nu conțin o argumentare a ilegalității și netemeinicieii hotărârilor pronunțate de instanțele ce judecă fondul, iar instanța de recurs nu este competentă să completeze din oficiu a cerere de recurs ordinar cu circumstanțe în fapt și în drept, care ar justifica-o și să se expună, apoi, asupra unor temeiuri neargumentate legal de recurenți. Or, conform art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, *instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.*

Totodată, pornind de la faptul că instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material, Colegiul statuează că instanța de apel, legal și întemeiat a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și

de drept privind învinuirea înaintată inculpatei, soluția adoptată fiind în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, prin prisma cumulului de probe anexate la dosar.

De asemenea, Colegiul Penal menționează că, cele invocate de recurenți au format obiect de studiu la judecarea cauzei în instanța de apel și aceasta le-a dat o motivare corespunzătoare, argumentată și pe larg expusă în partea descriptivă a deciziei, soluție, pe care instanța de recurs și-o însușește pe deplin și a cărei reluare nu se mai impune (*hotărârea CtEDO García Ruiz versus Spania*), având în vedere și faptul că verificând hotărârea judecătorească în raport și cu prevederile art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, nu se identifică existența și a altor motive care, analizate din oficiu, să ducă la casarea deciziei recurate.

Mai mult, potrivit prevederilor art. 414 alin. (1) Cod de procedură penală, *instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel*, iar prevederile art. 417 alin. (8) Cod de procedură penală stipulează că, *decizia instanței de apel trebuie să conțină temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date*.

Cu referire la aceste aspecte, Colegiul Penal menționează că motivarea hotărârii este un proces de analiză și sinteză a actelor și lucrărilor dosarului care nu presupune în mod necesar expunerea tuturor elementelor amănunțit, atât timp cât sunt valorificate toate aspectele relevante din punct de vedere probatoriu și sunt menționate componentele obligatorii ale unei motivări a hotărârii penale, așa cum s-a procedat în speță.

Reieșind din esența argumentelor invocate în recursul ordinar al părții vătămate, Colegiul Penal reține că acesta se referă în mare parte la chestiunea de apreciere a probelor, expunându-se o proprie evaluare a materialului probator, prezentând versiunea potrivit căreia probele administrate confirmă vinovăția inculpatei în infracțiunea incriminată și neconstată de către instanțele ce judecă fondul cauzei.

Sub acest aspect, însă, se impune precizarea că aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente ale procesului penal, deoarece întregul volum de muncă depus de către organele de urmărire penală, instanțele judecătorești, cât și de părțile în proces, se concentrează pe soluția ce va fi dată în urma acestei activități.

Aprecierea probelor după intima convingere a judecătorului trebuie să se bazeze pe prevederile legale, precum și pe examinarea tuturor probelor în ansamblu, sub toate aspectele, complet și obiectiv. Legea stabilește că probele admisibile sunt apreciate după pertinenta, concludența, veridicitatea și utilitatea acestora și toate probele în ansamblul lor sunt apreciate din punct de vedere al coroborării acestora.

Cu referire la faptul dacă chestiunea de apreciere a probelor poate fi invocată la această etapă a procedurilor, se reiterează, că motivele de reapreciere a probelor, nu se conțin în temeiurile prevăzute la alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, și astfel nu pot fi considerate ca motiv sub aspectul casării ca fiind ilegală a hotărârii contestate, deoarece instanța de recurs nu analizează conținutul mijloacelor de probă, nu dă o nouă apreciere materialului probator și nu stabilește o altă situație de fapt, decât cea constatată de instanțele de fond, aceasta fiind sarcina primordială și competența instanțelor respective.

Din aceste considerente, nu se examinează criticile referitoare la presupusa greșită reținere, pe baza probelor administrate în cauză, a anumitor elemente factice, ci doar se verifică, prin raportare la situația de fapt stabilită de instanțele de fond, corectitudinea dispunerii condamnării inculpatului conform învinuirii incriminate, astfel că reaprecierea probelor, în modul propus de apărare, nu se încadrează în prevederile art. 427 Cod de procedură penală, iar o altă opinie asupra probelor, verificate și apreciate de instanța de apel, prin continuarea judecării cauzei în fond, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei, întrucât instanța de apel corect a coordonat procesul de examinare a probelor, or, la caz nu a fost stabilită discrepanța dintre conținutul mijloacelor de probă și aprecierile instanțelor.

Astfel, se atestă că la soluționarea cauzei instanța de apel a ținut cont de prevederile art. art. 99-101, 414 Cod de procedură penală, a cercetat probele sub toate aspectele, verificându-le și apreciindu-le prin prisma pertinentei, concluziei, utilității și veridicității lor, iar în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, astfel întemeiat ajungând la concluzia privind achitarea lui Ponomarenco Valentina.

Drept urmare, Colegiul apreciază că recursurile declarate sunt mai degrabă un „*apel deghizat*”, decât un „*efort conștiincios de a corecta o eroare judiciară*”, care se bazează în mod esențial pe argumente deja examinate minuțios și respinse în cadrul procedurii precedente, iar în prezent nu există „*circumstanțe cu caracter substanțial și convingător*”, care să justifice ingerința în hotărârea executorie a instanței de apel.

În aceste circumstanțe, Colegiul Penal constată că, în speță, au fost examinate problemele esențiale care au fost puse în fața instanței de apel, aceasta argumentând amplu motivele care i-au format convingerea în susținerea soluției adoptate, atât în raport cu argumentele din apelurile acuzării și a părții vătămate cât și a poziției primei instanțe, expuse în sentință, ceea ce deduce concluzia că argumentele invocate de recurenți prin prisma temeiurilor pentru recurs prevăzute la pct. 6) și 12) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, poartă un caracter formal, fără o argumentare temeinică.

8. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul Penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de adjunctul interimar al procurorului-șef în Procuratura UTA Găgăuzia, Bolgar Natalia, și partea vătămată Azman Serghei, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 17 august 2021, în cauza penală privind-o pe PONOMARENCO Valentina XXXXX, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia pronunțată integral la 10 februarie 2022.

Președinte

Nadejda TOMA

Judecător

Liliana CATAN

Judecător

Ion GUZUN